

Welkom in Zaanstad Regenboogstad!

Wij nodigen je van Regenboog harte uit voor een Mini Pride Walk door Zaandam.

De Mini Pride Walk is een alternatief voor de eerste Zaanse Regenboogparade die deze route zou volgen. Deze parade houden jullie tegoeed voor volgend jaar!

De route loopt vanaf het Stadhuis en eindigt op het Zaanse Regenboogterras bij de Bullekerk. In de routebeschrijving wetenswaardigheden en tips voor onderweg. Zo kom je onderweg nog langs vier andere Zaanse Regenboogterrassen.

- **De route informatie staat dik gedrukt.**

WALK WITH PRIDE

Als je foto's op je socials zet nodigen we je uit om **#zaanpride2021** te gebruiken. Via deze # kunnen we de Pride Walk met elkaar lopen.

**WANDELEN DIENT VOLGENS DE
GELDENDE CORONAREGELS TE GESCHIEDEN**

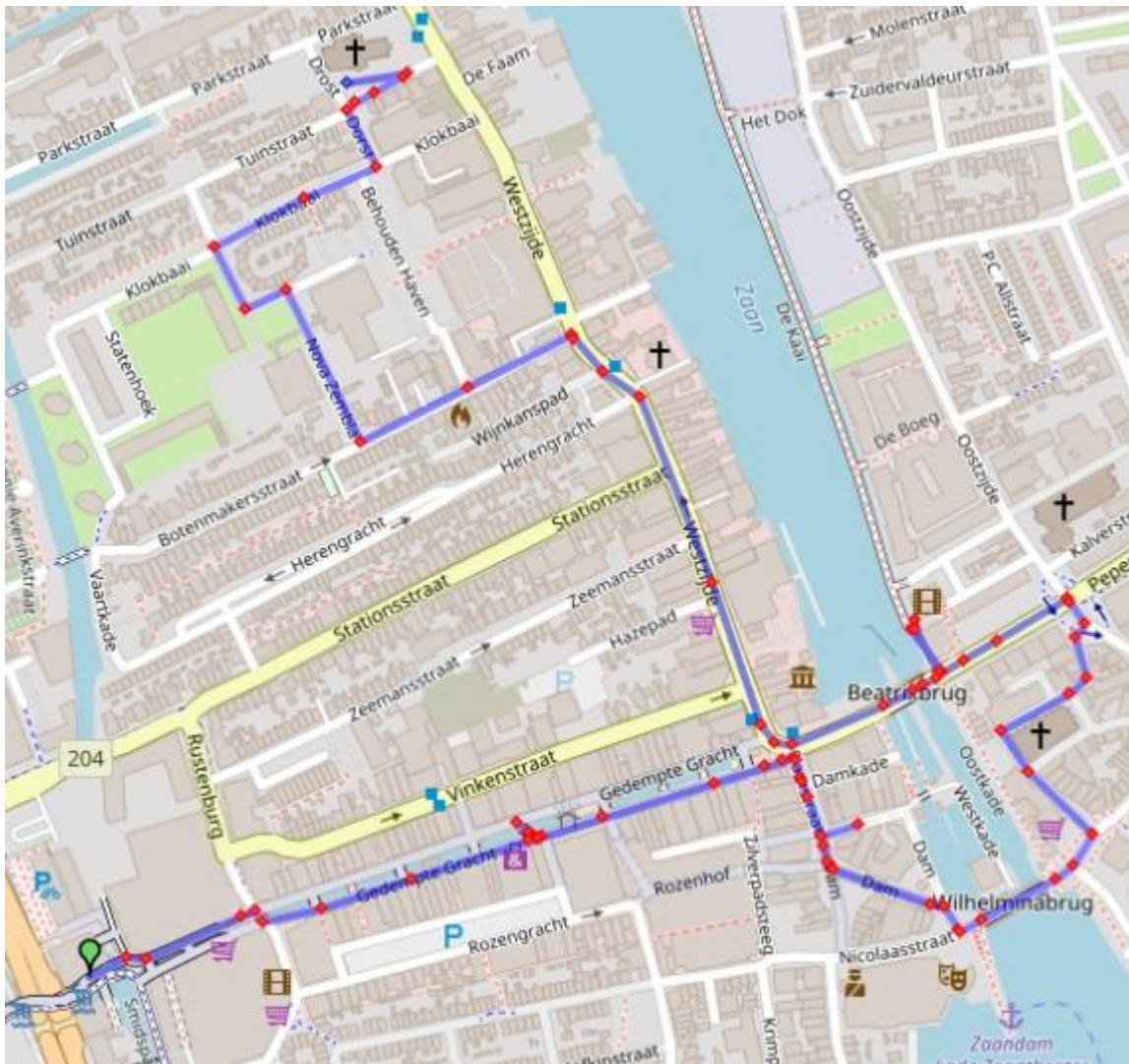
BESCHRIJVING ROUTE EN INFO (circa 4,5 KM)

- **Start bij Zaanstore Stadhuisplein 96** – hier is de routebeschrijving gratis te verkrijgen.

De route is ook te downloaden op ZaanPride.nl voor je smartphone.

ROUTE KAART

- **Loop vanaf de Zaanstore rechtsaf naar het Stadhuis en Stadhuisplein.**

WEETJE

Het Stadhuis is een ontwerp van architect Sjoerd Soeters. Recht voor je zie je de trouwtoren van het Stadhuis. Op het Balkon zijn twee kussende walvissen te zien uit het stadswapen. Daarboven de stationsklok met erboven aan twee trouwringen die in elkaar grijpen.

In 2001 werd in Zaanstad het eerste regenbooghuwelijk gesloten. In dat eerste jaar werden in Zaanstad uiteindelijk 28 huwelijken gesloten van mensen van hetzelfde geslacht. Zaanstad is officieel een Regenboogstad.

In deze stad bepaal je zelf op wie je verliefd wordt, bepaal je zelf met wie je hand in hand loopt, bepaal je zelf wat je gender is, en bepaal je zelf hoe je wilt samenleven. Vanzelfsprekend wappert tijdens De Zaanse Regenboogweek de Zaanse Regenboogvlag op het stadhuisbalkon en bij veel andere gebouwen en huizen in de Zaanstreek.

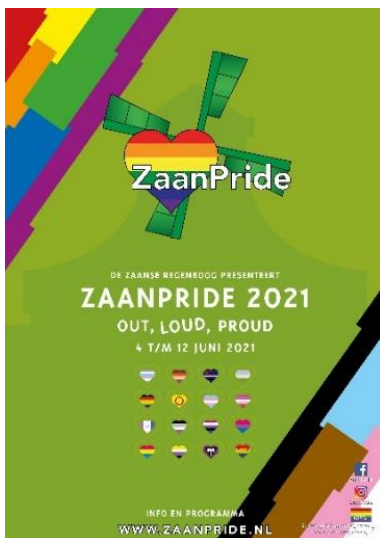
- **Loop terug naar de Zaanstore VVV en volg het verhoogde voetpad naar beneden richting de Gedempte Gracht.**

Voor mindervaliden is er een lift naast de roltrap – als deze defect is, loop door tot je rechtsboven de vroegere Media Markt ziet. Net voor de ingang is ook een lift aanwezig om op niveau Gedempte Gracht te komen.

WEETJE

Rechts van je zie je het Intelhotel. Het gebouw is ontworpen door Wilfried van Winden als 'gimmick' naar de traditionele Zaanse architectuur. Het is een opvallend gebouw doordat de buitenkant volledig lijkt te bestaan uit een opeenstapeling van bijna zeventig losse Zaanse huisjes.

Ook op de poster van ZaanPride is een Zaanse Huisje te zien. Evenals het logo van ZaanPride verwijst het naar de Zaanse identiteit. De regenboogkleuren in het hart staan voor liefde, respect, vrijheid, acceptatie, gelijkwaardigheid en trots. Het hart staat voor de eigen identiteit. Om te zijn wie je bent en te houden van wie je wilt. De molenwieken verwijzen naar de Zaanse identiteit.

- **Sla beneden rechtsaf en dan weer gelijk linksaf de Gedempte Gracht in (winkelstraat). Dit is de looprichting i.v.m. coronaregelgeving.**

WEETJE

De 'gracht' werd gedempt in 1885. Het was toen een sloot met aan weerskanten een pad. Het werd uiteindelijk de belangrijkste winkelstraat van Zaandam. Met het plan Inverdan kreeg de Gedempte Gracht een Zaanse metamorfose met gevels en bruggen vol verwijzingen naar de traditionele Zaanse houtbouwstijl.

- **Loop de Gedempte Gracht af tot de brug bij de Dampadsteeg, recht tegenover Etos. Het is de brug achterlangs de muziekkiosk.**
- **Loop de brug over naar nummer 40 waar de KPN-store is gevestigd.**

WEETJE

De KPN is gehuisvest in de voormalige Synagoge uit 1865. In de Tweede Wereldoorlog werd deze gebruikt als paardenstal en is daarna een aantal keer gerestaureerd.

Tegenover de Synagoge vind je in de lage kademuur een monument met een aantal dichtregels van de joodse dichter Jacob Israël de Haan (1881-1924). Zijn vader was 28 jaar voorzanger in de synagoge.

Een andere dichtregel van De Haan, '**Naar vriendschap zulk een mateloos verlangen**', staat op het Homomonument in Amsterdam, dat werd opgericht om iedereen te herdenken die vermoord of vervolgd werd (en nog steeds wordt) om zijn of haar seksuele voorkeur en/of identiteit.

De Haan bracht zijn jeugd jaren door in Zaandam. Hij was niet alleen literator maar ook homo-emancipator en politicus. Heel bijzonder voor deze tijd had De Haan zijn literaire coming out in juni 1904 met 'Pijpelijntjes'. Deze homo-erotische roman speelt zich af in de Amsterdamse Pijp, waar De Haan toen zelf woonde. Het gaat over een homo-erotische verhouding van twee jonge mannen. De Haan zelf en de arts Arnold Aletrino. De eerste druk van deze roman verdween spoedig van de markt. In het gemeentearchief van Zaanstad is een originele eerste druk van deze roman te zien.

TIP

Voor bezoekers van de KPN-store is er een gratis boekje te krijgen over het gebouw.

- **Ga weer terug over dezelfde brug en loop de Gedempte Gracht verder af. Op het einde zie je het Regenboogzebrapad.**

FOTOMOMENTJE #zaanpride2021

WEETJE

Ter gelegenheid van de Coming-Outdag werd in oktober 2016 op de Westzijde een Regenboogzebrapad aangelegd om te laten zien dat Zaanstad één van de zogeheten regenboogsteden is. Deze steden zetten zich in voor het vergroten van de acceptatie van lesbiennes, homoseksuelen, biseksuelen en transgender personen. Bij het Regenboogzebrapad staat ook een bord ter herinnering aan de opening.

- **Loop rechts langs het Regenboogzebrapad naar de Dam met zijn vele terrassen. In het tweede straatje links voor het grote plein is op Dam 10 een Zaans Regenboogterras.**

TIP

Je bent welkom op het eerste **Regenboogterras** bij Café Teasers van Glenn de Koning op Dam 10. Proost op ZaanPride met Mon Cherry, een speciaal gebrouwen Zaans Regenboogbier door brouwerij HOOP ter gelegenheid van ZaanPride 2021.

- **Loop naar het midden van de Dam. Hier staat het niet te missen standbeeld van tsaar Peter de Grote.**

WEETJE

Het beeld is een geschenk van tsaar Nicolaas II aan de gemeente ter herinnering aan het verblijf van tsaar Peter de Grote in Zaandam. De huidige president Poetin wordt wel 'de nieuwe tsaar' genoemd. In maart kondigde hij een verbod op het homohuwelijk in de Russische grondwet aan. Een volgende stap in de toenemende anti-homowetgeving, waardoor mensen die demonstreren voor gelijke rechten voor homo's en lesbiennes kunnen worden opgepakt en veroordeeld. Russische homo's moeten geregeld naar het buitenland vluchten.

TIP

Uit de Zaanse LHBTIQ+-chronologie: Op 6 februari 2014 werd het beeld door de lokale politieke partij ROSA aangekleed met o.a. een roze hoed en jas, om aandacht te vragen voor de anti-LHBT-wetgeving in Rusland. Meer van dit soort weetjes vind je op de website van de Zaanse Regenboog onder LHBTIQ+-chronologie Zaanstad, de jaren 2000-2020

- **Ga voor het standbeeld linksaf verder over de Dam.**

Je komt nu uit op de Wilhelminakade. Op het einde vind je links op Dam 11 **Zaans Regenboogterras** Cartel. Speciaal voor de ZaanPride staan Glitterfriet en Glitterburgers op het menu, ook als vega menu. De perfecte combinatie met ons ZaanPride biertje Mon Cherry. Mis ook niet de PHOTO-BOOTH !

- **Ga rechtsaf langs de sluis naar de Wilhelminabrug richting Zaantheater.**

Net voor de brug zie je het Zaantheater. Ook hier is een **Regenboogterras** met uitzicht over de Zaan met speciaal voor ZaanPride Fever-Tree Pink Gin&Tonics.

WEETJE

Aan het begin van de Wilhelminabrug staat rechts een kleine beeldengroep. Het herinnert aan de Februaristaking in 1941. Het verbeeldt de oproep tot staking in Zaandam als actie tegen het bericht dat de Duitse bezetter honderden Joodse mannen zou afvoeren. Zaanse arbeiders en bedrijven legden het werk neer en trokken in optocht naar de Dam in Zaandam.

Vanaf 1941 bevonden zich zover bekend al verschillende homoseksuelen midden in het verzet. Bij de aanslag op het Amsterdamse bevolkingsregister op 27 maart 1943 waren diverse homoseksuelen betrokken waaronder Frieda Belinfante en

Willem Arondeus, beiden openlijk homoseksueel. Arondéus kwam voor zijn geaardheid uit en wilde bewijzen dat homo's net zo moedig kunnen zijn als anderen. Bij zijn executie zou hij geroepen hebben 'Laat het bekend worden dat homoseksuelen geen lafaards zijn'

- **Steek de brug over. Aan de rechterkant zie je de Burcht, het voormalig raadhuis van Zaandam uit 1846.**

WEETJE

Bij een razzia op de Burcht in Zaandam in februari 1945 dreigen de Duitsers tenminste 25 mannen dood te schieten. Cook Brummer bemoeit zich met de onderhandelingen en laat brood, kaas en jenever aanrukken. Hij weet die dag een bloedbad te voorkomen. Direct na de oorlog kwam hij openlijk voor zijn homo seksualiteit uit. Met zijn Zweedse partner woonde hij later in Marokko. In 1967 kreeg hij het ere lidmaatschap van de COC.

Wie was Brummer ?

Brummer was een flamboyante zakenman die de Zaanse joodse parfumbabriek Polak & Schwarz en tientallen werknemers, joods en niet-joods, door de Tweede Wereldoorlog sleepte. Brummer liet identiteitskaarten (de beruchte persoonsbewijzen) vervalsen en wijzigde op papier de functie van werknemers om ze onmisbaar voor het bedrijf te maken. Hij richtte mede een organisatie op die tijdens de hongerwinter voedsel verspreidde. Ook ging het bedrijf sterke drank stoken, waarmee de autoriteiten werden omgekocht. Hij voorkomt dat personeel van Polak & Schwarz te werk wordt gesteld in Duitsland. Kortom, de zakenman redde, met gevaar voor zijn eigen leven, tientallen levens.

Ondanks dat is Brummer nooit onderscheiden noch werd er een straat naar hem vernoemd. Ook niet in de te bouwen 'Regenboogwijk' in Zaandam.

- **Sla tegenover de Burcht links de Zuiddijk in.**

TIP

Je vindt na een vijftigtal meter aan de rechterkant Café Het Pand op nummer 7. Uitbater van dit café is Sjoerd Beekes. Het is het enige café in Zaandam waar altijd de Regenboogvlag uithangt. Het café staat bekend als de gezelligste huiskamerkroeg van Zaanstad.

De hele Prideweek is er een **Zaans Regenboogterras**. Als je wilt, bestel dan vooral een voor ZaanPride 2021 speciaal gebrouwen speciaalbier van Brouwerij HOOP, Mon Cherry. Een deel van de opbrengst is voor de Zaanse Regenboogweek.

- **Loop rechtdoor langs de Noorderkerk en ga rechtsaf de Noorderkerkstraat in.**

Je loopt nu het buurtje de Klauwershoek in.

WEETJE

Eén van de eerste bewoonde gebieden in Zaandam was rondom de Klauwershoek. Hier was in de 14e eeuw een terp. De naam is een verwijzing naar de 'klauwers', vaklieden die naden in scheepsdekken en -wanden dichtten.

- **Loop rechtdoor en loop met de bocht links de Klauwershoek uit.**
- **Steek op het kruispunt de Peperstraat over en sla linksaf, richting de Beatrixbrug.**

WEETJE

Voor de brug aan de rechterkant zie je rechts beneden Filmtheater De Fabriek. Hier vinden met regelmaat Roze Filmvoorstellingen plaats, in samenwerking met De Zaanse Regenboog en Bureau Discriminatiezaken. Tijdens ZaanPride is er een film te zien i.s.m. TranScreen Transgender Filmfestival Amsterdam.

TIP

De Fabriek heeft een heerlijk **Zaans Regenboogterras** aan de Zaan waar je kunt genieten van het passerende scheepsverkeer en voor wie dat wil een Mon Cherry Zaans Regenboogbierje.

- **Loop verder over de Beatrixbrug en sla voor het Regenboogzebrapad rechtsaf naar de Westzijde.**

TIP

Naast de Regenboogzebra op Westzijde 1 vind je feestwinkel Party Corner. Speciaal vanwege ZaanPride krijg je vandaag 20% extra korting op alle Regenboog en Pride items.

- **Na een paar honderd meter vind je tegenover de Zeemansstraat aan de rechterkant van de straat op nummer 38 een statig oud pand met ijzeren hekwerk.**

WEETJE

Het door een van de rijkste Zaankanters, reder Nicolas Calff, gebouwde herenhuis werd door tsaar Peter de Grote en tsarina Catharina de Grote in 1717 bezocht. Het rijksmonument is een van de weinige overgebleven panden uit die tijd. Het heeft gelukkig de sloopwoede van de afgelopen eeuwen overleefd, dankzij de liefde die de bewoners hadden voor hun pand.

TIP

Bij Younithy op nummer 42 is voor 10 euro de unieke Zaanse Regenboogvlag te koop. Uitverkocht? De vlag is ook te koop bij de ZaanPride stand op einde van de wandeling bij de Bullekerk.

- **Vervolg de Westzijde. Na het passeren van een aantal zijstraten staat na de Herengracht een niet te missen grote witte villa aan de linkerkant van de weg, recht tegenover de Doopsgezinde Vermaning.**

WEETJE

De Toscaanse villa op Westzijde 39 is gebouwd in 1866 als een huis uit de Italiaanse oudheid in neoclassicistische stijl, zeg maar camp kitsch. De kleur Roze zou deze villa niet misstaan 😊

Rechtsvoor bij de villa staat het Hannie-Schaftmonument in een klein plantsoen. Ter hoogte van de villa pleegde zij samen met Jan Bonekamp een aanslag op een kapitein van de Sicherheitspolizei. Hannie Schaft wist te ontkomen maar werd in 1945 alsnog gearresteerd en gefusilleerd.

Het kerkgebouw tegenover is de Zaanse Doopsgezinde Vermaning en stamt uit 1687. Op 17 juni 2004 vond er een bijeenkomst plaats over homoseksualiteit in het onderwijs. Het duurde nog een aantal jaren voor er echt aandacht kwam voor Zaanse LHBTIQ+-leerlingen. In 2011 ontstond de Paarse Vrijdag Krant (PVK) in Zaanstad. Aan de Zaanse PVK schrijven Zaanse leerlingen elk jaar actief mee.

Een van onze ZaanPride-ambassadeurs Bas Hageman is begeleider van het Zaanse GSA (Gender & Sexuality Netwerk in Nederland). Tegenwoordig is er zo'n GSA op elke middelbare school van Zaanstad. Meer dan 15 scholen in Zaanstad hijsen deze week de Zaanse Regenboogvlag!

TIP

De GSA-leerlingen zijn wat dat betreft dé ideale rolmodellen voor andere LHBTIQ+-leerlingen en iedereen die soms even niet zichzelf kan of durft te zijn. Een aantal van hen doet ook mee aan de foto-expositie 'De Toekomst Is Paars' in het Zaanse Museum tijdens ZaanPride 2021. De expositie is nog tot en met augustus daar te zien. Meer info bij het Zaanse Museum.

Op het einde van de wandeling is er voor alle deelnemers een kortingsflyer te verkrijgen waarmee je de hele pride maand juni voor vijf euro het museum en deze bijzondere foto expositie kunt bezoeken. Hieronder 3 foto's uit deze expo gemaakt door fotograaf Jasper Groen..

- **Loop nu een klein stukje verder door de Westzijde tot aan de Botenmakersstraat.**

TIP

Je passeert aan de linkerkant 'Bloementuin aan de Zaan'. Speciaal voor ZaanPride zijn hier boeketten te koop met bloemen in alle kleuren van De Zaanse Regenboog.

- **Net voorbij de Bloementuin ga je links de Botenmakersstraat in.**
- **Loop de straat in en passeer aan de rechterkant de zijstraat Behouden Haven en loop rechtdoor.**

WEETJE

De route gaat nu een stukje door een afwisselende, typisch Zaanse woonbuurt. Je passeert net voor zijstraat Behouden Haven aan de rechterkant Odion Skepehoek. Een locatie met woonondersteuning voor mensen met een lichte beperking. Het is een van de zes Odionlocaties in Zaanstad met het keurmerk Roze Loper. De Roze Loper heeft tot doel, de sociale acceptatie van LHBTIQ+'s in zorg- en welzijnsinstellingen te bevorderen.

Op Botenmakersstraat 42 aan de rechterkant vind je Bureau Discriminatiezaken Zaanstreek/Waterland. Het is een discriminatiemeldpunt en geeft trainingen, workshops en voorlichting over vooroordelen, ongelijke behandeling en discriminatie, ook op scholen. Het is een van de vele partners van De Zaanse Regenboog.

- **Loop rechtdoor tot de witte cirkels in de straatstenen. Hier ga je rechts Nova Zembla in en je passeert Zorgcentrum Saenden met de Zaanse Regenboogvlag in top.**

WEETJE

Op 1 december 2017 nam Zorgcirkel Saenden de 160e Roze Loper in ontvangst. Cliënten voelen zich in een Roze-Loperorganisatie meer gezien en voelen zich veilig in hun seksuele en genderidentiteit.

Er zijn inmiddels drie zorgcentra in Zaanstad die een Roze-Lopercertificaat mogen voeren. Vanuit Saenden werd er vandaag voor bewoners en personeel ook een Senior Mini Pride Walk georganiseerd.

- **Ga linksaf op Nova Zembla.**

Ga gelijk weer rechtsaf Groenland in tot de kruising met de Klokbaai.

Sla rechts de Klokbaai in.

Ga dan de eerste straat links, de Dorst, in - rechts is de grote parkeerplaats Behouden Haven.

WEETJE

Aan de rechterkant kom je langs Dans Hotspot Van Kooten. Vorig jaar was hier de presentatie van het ZaanPride lied gezonden door de Zaanse Theaterschool op tekst van de Zaanse Stadsdichter Ellis van Atten.

- **Loop rechtdoor en je ziet voor je de Bullekerk. Ga voor de kerk rechts de Tuinstraat in.**

WEETJE

Bullekerk

De Westzijderkerk, beter bekend als de Bullekerk, stamt uit 1640. Het verhaal gaat dat een zwangere vrouw op de hoorns van de stier werd genomen en tegelijk een kind baarde. Sindsdien heet het gebouw in de volksmond Bullekerk. Sinds september 2019 is de kerk een cultureel centrum, waar concerten en evenementen gehouden worden. In 2020 en 2021 zou in de Bullekerk een ZaanPride-evenement plaatsvinden met optredens en een groot feest. Helaas hebben we ook dit jaar weer een kleiner en aangepast programma. Drie keer is scheepsrecht! Volgend jaar hopen we na de Zaanse Regenboogparade een groots feest in de Bullekerk te vieren.

- **Loop het kerkplein op naar het Zaans Regenboogterras. Dit is tevens het einde van de Mini Pride Walk waar de speciale ZaanPridepin te koop is voor een euro OP=OP.**

TIP

Bezoek hier zeker het Zaanse Regenboogterras met informatiestand en gezelligheid onder het genot van o.a. Zaans Regenboogbier Mon Cherry of van een glas Bulleebier van Brouwerij HOOP.

Namens ZaanPride en De Zaanse Regenboog

HAPPY ZAANPRIDE

en tot volgend jaar op 11 juni 2022 bij de eerste echte

ZAANSE REGENBOOGPARADE !

Het COC Bob Angelo Fonds ondersteunt kleinschalige initiatieven die gericht zijn op de acceptatie van LHBTI's, vóór en door LHBTI's. Het Bob Angelo fonds sponsort de eerste Zaanse Regenboogparade ooit in de Zaanstreek. Steun het fonds om ontmoeting mogelijk te maken - www.bobangelo.nl